

Türkiye’de Kentsel Tarım Alanında Yapılan Akademik Çalışmaların İncelenmesi

Hüseyin Berk TÜRKER^{1*} , İlayda ANAÇ²

ORCID 1: 0000-0002-8995-3259

ORCID 2: 0000-0002-1991-9434

¹ Uşak Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, 64000, Uşak, Türkiye.

² Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama ABD, 32060, Isparta, Türkiye.

* e-mail: berk.turker@usak.edu.tr

Öz

Kentsel tarım son zamanlarda öne çıkan sürdürülebilir yeşil konseptlerden biridir. Kentsel tarım peyzaj mimarlığı, mimarlık, şehir bölge planlama, ziraat, sosyoloji, harita kadastro ve diğer kent ile ilgili çalışan birçok disiplin için çok yönlü ve geniş yelpazede çalışma alanı sunan multi-disipliner bir konudur. Bu çalışmada ülkemizdeki kentsel tarım ile ilgili yapılan akademik çalışmaların incelenmesi ve kentsel tarım alanının gelişim düzeyinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, 2001-2021 yılları arasında yerli literatürde yayınlanan akademik çalışmalar tespit edilmiştir ve çalışmalar bibliyometrik yöntem kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmada Google Akademik, YÖK Akademik, YÖKTEZ merkezi veri tabanları taranarak seçilen anahtar kelimeler (kentsel tarım, kent tarımı) ile tarama yapılmış ve yerli literatürde ilgili konuya odaklanmış 3 doktora tezi, 14 yüksek lisans tezi, 1 kitap, 3 kitap bölümü, 12 ulusal ve uluslararası dergilerde yayınlanmış makale, 32 ulusal ve uluslararası sempozyum/konferans bildirisi olmak üzere toplam 65 akademik çalışma saptanmıştır. Araştırma sonucunda yerli literatürdeki kentsel tarım konusuyla ilgili akademik çalışmaların 2001 yılından başladığını ve 2013 yılından sonra artış gösterdiği gözlemlenmiştir. Ayrıca kentsel tarım konusuyla ilgili yapılan bilimsel çalışmalarda odaklanan konuların ve yöntemlerin sınırlı olduğu dikkat çekmektedir.

Anahtar kelimeler: Kentsel tarım, bibliyometrik yöntem, bibliyometrik, akademik çalışmalar

Analyze of Academic Researches on Urban Agriculture in Turkey

Abstract

Urban agriculture has been highlighted in recent years. Urban agriculture offers a multi-disciplinary field of study for many disciplines such as landscape architecture, architecture, urban planning, agriculture, sociology, and other related disciplines. This study aims to examine the academic studies on urban agriculture in Turkey and to reveal the level of development of academic studies in urban agriculture literature. Academic studies published in the domestic literature between 2001-and 2021 were identified and these studies were analyzed using the bibliometric technique. Google Scholar, YÖK Akademik, YÖK thesis center databases were searched with selected keywords (urban agriculture, urban farming) and 3 doctoral dissertations, 14 master's thesis, 1 book, 3 book chapters, 12 articles published in international and national journals, and 32 international and national symposium/conference papers were identified in the domestic literature. As a result, it was found that academic studies started in 2001 and increased after 2013 in the urban agriculture literature. In addition, it is noteworthy that the subjects and methods of academic studies on urban agriculture are limited.

Keywords: Urban agriculture, bibliometric analysis, bibliometric, academic studies

Citation: Türker, H. B. & Anaç, İ. (2022). Analyze of academic researches on urban agriculture in Turkey. *Journal of Architectural Sciences and Applications*, 7 (1), 383-404.

DOI: <https://doi.org/10.30785/mbud.1037672>

1. Giriş

Kentsel tarım sosyal uyumun sağlanması ve çevre eğitimi için bir kaynak, dünya çapında bir eğlence hobisi olarak yeni bir kültürel-politik ifade ve arazi kullanım modası haline gelmiştir (Camps-Calvet Langemeyer, Calvet-Mir, Gomez-Baggethun ve March, 2015; Coles ve Costa, 2018; Hardman, Chipungu, Magidimisha, Larkham, Scott ve Armitage, 2018; Robineau ve Dugue, 2018). Son yıllarda sürdürülebilir kentsel gelişme bağlamında kentsel tarım stratejileri önem kazanmıştır. Kentsel tarım sürdürülebilir kaynak ve atık yönetimini hedefleyen çevre, insan sağlığının korunmasını esas alan kentin ekolojik, ekonomik, sosyal sistemlerine katkılar sunan gıda ürünlerinin üretimi, pazarlaması, dağıtımından sorumlu üretken bir alternatif gıda sistemidir. Türker (2020) kentsel tarımı, kentsel yoksulluğun ve kentsel gıda güvenliğinin iyileştirilmesi, iş imkanlarının artırılması, hava kirliliğinin azaltılması, atık yönetimi ve kentsel biyoçeşitliliğin artırılması sağlayan, daha sürdürülebilir ve yeşil kentlerin oluşmasına yardımcı olan üretken bir arazi kullanımı olarak tanımlamaktadır.

Kentsel tarım ile ilgili araştırmalara son zamanlarda ilgi artmıştır. Kentsel tarımın önemi ve ekolojik boyuttaki faydaları yeni kabul görmeye başlamıştır (Rasouli, 2012). Kentsel tarım kentsel sistemlere olan çok yönlü katkı ve hizmetlerinden dolayı peyzaj mimarlığı, planlama, mimarlık, ziraat, sosyoloji, harita ve kadastro, psikoloji, hukuk vb. ilgili disiplinler için çalışma konusu sunmaktadır. Bundan dolayı kentsel tarım ulusal ve uluslararası literatürde disiplinler arası kent çalışmaları kapsamında birçok çalışma konusu yer almaktadır.

Ulakbim (2021) Bibliyometri terimini *“Belirli bir alanda belirli bir dönemde ve belirli bir bölgede kişiler ya da kurumlar tarafından üretilmiş yayınların ve bu yayınlar arasındaki ilişkilerin sayısal olarak analizidir.”* olarak tanımlamıştır. Bibliyometrik analiz yayınlanmış kitap, makale, bildiri, dergi vb. akademik çalışmaların matematiksel ve istatistiksel olarak analiz edilmesidir (Pritchard, 1969; Diodato, 1994). Bibliyometrik analiz belirli bir disiplinde veya bilim dalında yapılan araştırmaların profilini belirlemeyi hedefleyen, bilimsel bilginin sistemli bir şekilde gelişimini ve eksikliklerini belirlemek açısından önemli bir araştırma türüdür (Hussain, Fatima ve Kumar, 2011). Bibliyometrik analiz ile literatürdeki ilgili konu hakkında mevcut durum değerlendirmesinin yapılması ve akademik yayın kalitesinin artırılması hedeflenmektedir. Literatürde bibliyometrik analiz yönteminin kullanıldığı çok sayıda araştırma yer almaktadır (Çiçek ve Kozak, 2012; Yeksan ve Akbaba, 2019; Özkan ve Gül, 2019; Ece, 2007). Ancak ulusal literatürde kentsel tarım alanıyla ilgili yapılmış herhangi bir bibliyometrik analiz çalışmasına literatürde rastlanılmamıştır. Ulusal literatürdeki bu eksiklikten yola çıkarak kentsel tarım ile ilgili akademik çalışmaların bibliyometrik analiz tekniği ile incelenmesi, bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır.

Bu çalışmada kentsel tarım ile ilgili yapılmış olan akademik çalışmaların tespit edilmesi ve belirlenmiş kriterler çerçevesinde konuyla ilişkili lisansüstü tezlerin ve makalelerin bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak sınıflandırılması ve literatürdeki kentsel tarımın gelişim düzeyinin ortaya konulması amaçlanmıştır.

2. Materyal ve Yöntem

Bu çalışmada ülkemizdeki kentsel tarım ile ilgili yapılan akademik çalışmaların tespit edilmesi ve belirli kriterler doğrultusunda bibliyometrik analiz tekniği kullanılarak incelenmesi ve literatürdeki kentsel tarımın gelişim düzeyinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Bibliyometrik araştırma yöntemi, konuyla ilgili yapılan araştırmaların tanımlanması, değerlendirilmesi ve izlenmesini sağlayan nicel bir yaklaşımdır (Zupic ve Čater, 2015). Bibliyometrik analiz tekniği kalitatif ve kantitatif bir araştırma yöntemidir (Krauskopf, 2018).

Bu çalışmada, 2001-2021 yılları arasında ulusal literatürde yayınlanan akademik çalışmalar (kitaplar, makaleler, lisansüstü tezler, sempozyum/konferans bildirimleri) belirlenen anahtar kelimeler (kentsel tarım, kent tarımı) ile Google Akademik, YÖK Akademik, YÖKTEZ merkezi veri tabanları 11.11.2021-30.11.2021 tarihlerinde taranarak tespit edilmiştir. Konuyla ilgili yapılan lisansüstü tez ve makaleler bibliyometrik teknik kullanılarak detaylı olarak incelenmiştir. Bu çalışmada bibliyometrik teknik kullanılarak incelenen parametreler şunlardır:

- **Lisansüstü tezlerin bibliyografik özellikleri**
  - Tezlerin türü
  - Tezlerin yazım dili
  - Tezlerin yapıldığı üniversiteler
  - Tezlerin yapıldığı Enstitüler
  - Tezlerin yapıldığı Anabilim Dalları
  - Tezlerin yazım yılı
  - Tezlerin İngilizce ve Türkçe Anahtar kelimeleri
- **Makalelerin bibliyografik özellikleri**
  - Makalelerin yılları
  - Makalelerin türleri
  - Makalelerin dergi isimleri
  - Makalelerin dergi türleri
  - Makalelerin yazar sayısı
  - Makalelerin yazarlarının çalıştıkları kurumlar
  - Makalelerin yazarların çalıştıkları Anabilim Dalları
  - Makalelerin konuları
  - Makalelerin yöntemleri
  - Makalelerin İngilizce ve Türkçe Anahtar kelimeleri

3. Bulgular

Çizelge 1. Kentsel tarım ile ilgili tespit edilen akademik çalışmalar

No	Yazar	Yayın İsmi	Yayın Türü
1	Açıksöz (2001)	Ankara'da Kentsel Tarım Kapsamında Atatürk Orman Çiftliği'nin Günümüz Koşullarında Yeniden Değerlendirilmesi Üzerinde Bir Araştırma	Doktora Tezi
2	Güney ve Ergin (2003).	Geleceğe Dönük Kent ve Mimarlık Bağlamında Kentsel Tarım	Bildiri
3	Koç (2003)	Daha Yaşanabilir Yerleşmeler Arayışında Kentsel Tarım	Makale
4	Güney (2003)	Kentsel Tarım ve Şehir Planlamaya Entegrasyonu	Bildiri
5	Güney (2003).	Kentsel Tarım ve Şehir Planlamaya Entegrasyon	Yüksek Lisans Tezi
6	Açıksöz ve Memlük (2004)	Kentsel Tarım Kapsamında Atatürk Orman Çiftliği'nin Yeniden Değerlendirilmesi.	Makale
7	Gül ve Özgüner, (2007)	Peyzaj mimarlığı disiplini çalışmalarında yeni bir yaklaşım: Tarımsal ormancılık (Agroforestry) sistemlerinin planlanması	Bildiri
8	Açıksöz (2009)	Kentsel Tarım Kümesi: Türkiye-Bartın Örneği.	Makale
9	Kurtaslan ve Kocatürk (2009)	Investigating The Changing Process of Vineyards and Orchards In Kayseri City and Its Vicinity	Bildiri
10	Kalyoncuoğlu (2010)	Yerel Kültürümüzün Tarımsal İzleri	Makale
11	Kalyoncuoğlu ve Tunçay (2010)	Understanding The Landscape Characteristics Of Agrarian Culture On The Fringes Of Istanbul,	Bildiri

12	Solduk (2010)	Sürdürülebilir Kentsel Gelişmenin Sağlanması Açısından Kentsel Tarımın Rolü, "İstanbul Metropolitan Alan"	Yüksek Lisans Tezi
13	Kalyoncuoğlu (2011)	Re Programming The Silk Road Territory As A Glocal Food Network A Vision On Istanbul S Agrarian History	Bildiri
14	Akyol ve Tunçay (2011)	The Role Of Productive Landscapes For Resilient Cities	Bildiri
15	Akyol (2011)	Evolution Of Urban Agriculture Concept And Determination Of Design Criteria.	Yüksek Lisans Tezi
16	Kalyoncuoğlu (2011)	Can Agroecosystems Act As Ecosystem Services In Urban Area Two Cases From Anatolia Bostan S Of Istanbul And Forest Farm Of Ankara	Bildiri
17	Rasouli (2012).	Sürdürülebilir Kentsel Tasarımda Kentsel Tarımın Rolü, "İstanbul Örneği"	Yüksek Lisans Tezi
18	Üstünoğlu (2012)	Agriculture in Urban Areas As A Socio-Economic And Townscape Value: The Case Of Rize.	Yüksek Lisans Tezi
19	Deviren ve diğerleri (2012)	Kentsel Tarım Potansiyeli İstanbul ve Saraybosna	Makale
20	Kalyoncuoğlu (2013)	The Historical Traces of Agrarian Culture in Istanbul Bostan's Old City Walls	Bildiri
21	Tomar (2013)	Kentlerde Yoksulluk ve Atıkların Değerlendirilmesinde Kentsel Tarım	Bildiri
22	Açıksöz ve diğerleri (2013)	Dönüşen Peyzaj ve Kentsel Tarım: Baix Llobregat Tarım Parkı, Barcelona, İspanya	Bildiri
23	Kalyoncuoğlu ve Kalyoncuoğlu (2013)	Metropolleşme Süresine Kent Dışına İtilen Tarımın Kentle Bütünleştirilmesinde Yeni Bir Strateji: Kentsel Tarım	Bildiri
24	Ekşi ve Rowe (2014)	Bitkilendirilmiş Çatı Sistemleri ve Kentsel Tarım Olanakları,"	Bildiri
25	Kalyoncuoğlu ve diğerleri (2014)	Urban Agriculture And İts Ecosystem Services From A Cross-Cultural Perspective Case Studies In Germany, Turkey And India "	Bildiri
26	Aşıloğlu ve Çay (2015)	Kentsel Tarım ve Çevresel Etkileri	Bildiri
27	Turan (2015)	Gardens Of Resistance: Urban Agriculture İn The Yedikule Market Gardens, Istanbul.	Yüksek Lisans Tezi
28	Topcu (2015)	The Growing Problem Between Urban Expansion And Sustainability Of Agricultural Lands, Kircami Example İn Antalya.	Yüksek Lisans Tezi
29	Polat ve Gül (2015)	The Urban Agriculture a New and Soft Solution for the Rurban Areas Agriculture in an Urbanizing Society	Bildiri
30	Yılmaz ve diğerleri (2015)	Sustainable Use of Agricultural Lands In The Scope Of Urban Agriculture The Sample Of Malatya Turkey	Bildiri
31	Kanoğlu (2015)	Kentsel Tarım Yeni Ulaşım Yaklaşımları ve Endüstriyel Parklarla Sürdürülebilir Şehirler	Makale

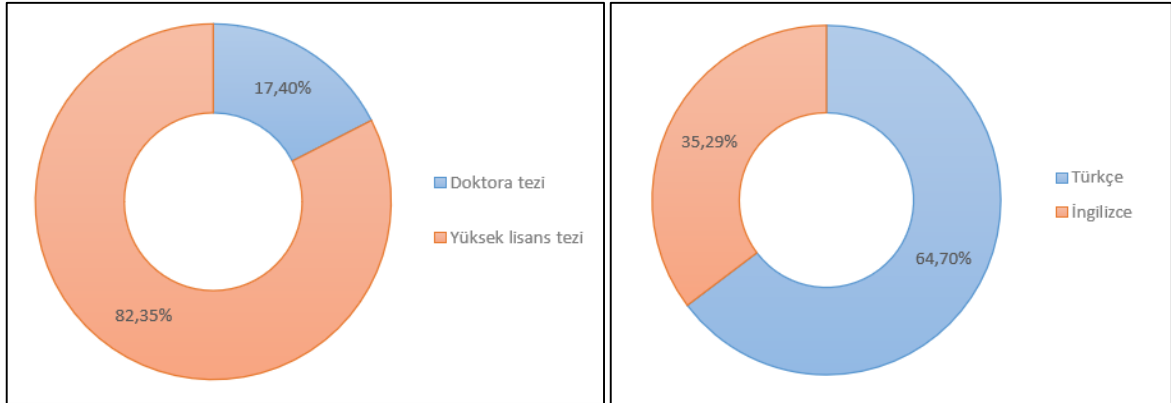
32	Yenigül (2016)	Büyükşehirlerde Tarımsal Alanların Korunmasında Kentsel Tarım ve Yerel Yönetimlerin Rolü	Makale
33	Türker ve diğerleri (2016)	Urban Farming and Applicability in Turkey	Bildiri
34	Kanbak (2016)	İstanbul Yedikule Bostanları: Bir Yerinden Üretim Pratiği	Makale
35	Eraslan ve Akoğlu (2016)	Kentleşme Paradoksu Kentsel Tarım	Bildiri
36	Yörür ve diğerleri (2017)	Türkiye de Özel Proje Alanı ÖPA Olarak Belirlenen Tarım Alanlarında Planlama Sorunları ve Çözüm Önerileri-Muğla Ovası Örneği	Bildiri
37	Ardahanlıoğlu ve diğerleri (2017)	Kentsel Tarım Alanlarının CBS Teknolojileri Kullanılarak Değerlendirilmesi Seydikemer Örneği	Bildiri
38	Evin ve Demiral (2017)	Kentsel Tarım Avrupa Birliği ve Türkiye	Bildiri
39	Bonelli (2018)	An Evaluation On Urban Agriculture Practices In Sao Paulo and Istanbul	Yüksek Lisans Tezi
40	Sağlam (2018)	İzmir’de Kent Tarımının Yaygınlaştırılmasında Etkili Olan Faktörler Üzerine Katılımcı Eylem Araştırması.	Yüksek Lisans Tezi
41	Kanbak (2018)	Endüstriyel Tarımın Ekolojik Krizine Karşı Kentsel Tarım Bir Çözüm Olabilir mi?	Makale
42	Kanbak (2018)	Kent Politikaları İçinde Tarımı Düşünmek	Makale
43	Hovardaoğlu ve Hovardaoğlu (2018)	Kentsel Tarıma Geçişte Hobi Bahçeleri: Kayseri Hobi Bahçelerinin Kentsel Tarım Gelişimine Etkisi	Bildiri
44	Keskin ve Yıldırım (2018)	Küba da Kentsel Tarım Uygulamaları Havana Örneği	Bildiri
45	Güleç ve diğerleri (2018)	Ekolojik Kentsel Tasarım Yöntemleri Kentsel Tarım Dikey Tarım ve Permakültür Yöntemlerinin Sürdürülebilirlik Açısından Değerlendirilmesi	Bildiri
46	Demircan ve Sezen (2018)	Kentsel Tarım Alanlarının Önemi Diyarbakır Hevsel Bahçeleri Örneği	Bildiri
47	Öztürk ve diğerleri (2018)	Kentsel Tarım Kavramı ve Uygulanabilirliği Kastamonu Örneği	Bildiri
48	Oskouei (2019)	The Role of Urban Agriculture In Enhancing Public Space; An Evaluation of Types	Yüksek Lisans Tezi
49	Keskin ve Yıldırım (2019)	Küba’da Kentsel Tarım Uygulamaları: Havana Örneği	Makale
50	Şahin ve Onay (2019)	Kentsel Açık ve Yeşil Alanlar Açısından Kentsel Tarım Uygulamaları	Bildiri
51	Sümer (2019)	Kentsel Tarım ve Gıda Güvencesi Bakımından Önemi	Bildiri
52	Özüğurlu (2019)	Toplumcu Belediye ve Kentsel Tarım	Bildiri
53	Timur ve diğerleri (2019)	Kentsel Tarım	Kitap
54	Menteş (2019)	Sürdürülebilir Kentsel Gelişimin Sağlanmasında Kentsel Tarım Deneyimleri, "Türkiye İçin Öneriler"	Yüksek Lisans Tezi

55	Öcal (2019)	Kent Hakkı ve Kentsel Katılım Bağlamında Kendin Yap Pratikler	Doktora Tezi
56	Yılmaz (2019)	Sürdürülebilir Kentsel Tarım: Kırkkale Güneş Köy Örneği.	Kitap bölümü
57	Bostancı (2020)	Kentsel Tarım Kavramı ve Uygulanabilirliğinin Peyzaj Mimarlığı Açısından Değerlendirilmesi.	Yüksek Lisans Tezi
58	Nerse (2020)	Kentsel Tarım Üreticilerinin Yönelim Stratejileri ve Farklılaşma Eğilimleri.	Kitap bölümü
59	Türker ve Akten (2020)	Üretken Bir Arazi Kullanımı: Kentsel Tarım.	Makale
60	Yörür ve Çırak (2020)	Kentsel Tarım Uygulamalarında Çocuk Kent Çiftlikleri Modeli'nin Büyükşehirlerde Sunduğu Olanaklar Üzerine Bir Araştırma	Bildiri
61	Türker (2020)	Kentsel Tarım Uygulama Yaklaşımı: Uşak Kenti Örneği.	Doktora Tezi
62	Aslan (2020)	Topluluk Bahçelerinin Sosyal Etkileşim ve Sosyal Sermaye Kazanımına Etkileri: Kuzguncuk Bostanı Örneği, İstanbul	Yüksek Lisans Tezi
63	Şeker (2021)	Bina Tabanlı Kentsel Tarım Üzerine Bir Araştırma	Yüksek Lisans Tezi
64	Algın ve Polat (2021)	Kentsel Büyüme Sonucu Olası Bir Gıda Krizine Çözüm Olarak Kentsel Tarım ve Uygulanabilirliğinin İzmir Özelinde İrdelenmesi	Bildiri
65	Türker ve Akten (2021)	Uşak Kent Halkının Kentsel Tarıma Yönelik Kullanım Düzeyi ve Bakış Açısı	Kitap Bölümü

Bu araştırmada ülkemizdeki kentsel tarım ile ilgili yapılan akademik çalışmalar incelenmiştir. Toplamda 3 doktora tezi, 14 yüksek lisans tezi, 1 kitap, 3 kitap bölümü, 12 ulusal ve uluslararası dergilerde yayınlanmış makale, 32 ulusal ve uluslararası sempozyum/konferans bildirisi olmak üzere toplam 65 akademik çalışma saptanmıştır. Bu çalışma kapsamında tespit edilen ilgili çalışmalar Çizelge 1'de gösterilmiştir.

3.1. Tezlerin Bibliyografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

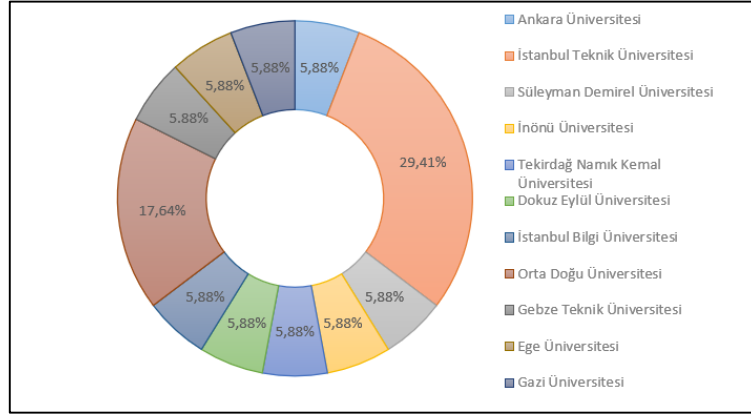
Türkiye'de kentsel tarım konulu lisansüstü tezlerin türlerine ve yazım dillerine ilişkin dağılımları Şekil 1'de gösterilmiştir. Bu bulgulara göre konuyla ilgili lisansüstü tezlerin %17,64'ü doktora tezi, %82,35'i yüksek lisans tezidir. Tezlerin %64,70'i Türkçe, %35,29'u ise İngilizce olarak yazılmıştır (Şekil 1).

Şekil 1. Lisansüstü tezlerin türlerine ve yazım dillerine göre dağılımları

3.1.1. Üniversitelere göre değerlendirilmesi

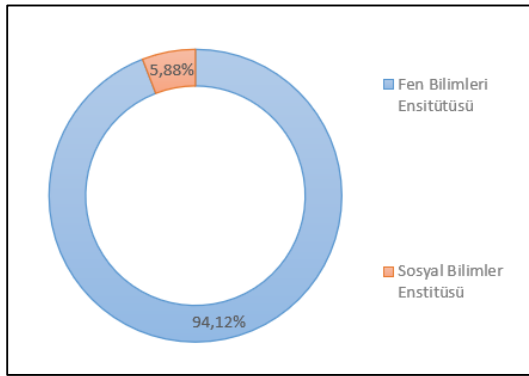
Yapılan tezlerin üniversitelere göre dağılımları Şekil 2 'de verilmiştir. Tezlerin üniversite dağılımları incelendiğinde konuyla ilgili tezlerin çoğunluğunun İstanbul Teknik Üniversitesi (%29,41) ve Orta Doğu Üniversitesinde (%17,64) yapıldığı görülmektedir. Konuyla ilgili tez yazılan diğer üniversiteler şunlardır: Ankara Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, İnönü Üniversitesi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İstanbul Bilgi Üniversitesi, Gebze Teknik Üniversitesi, Ege Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi.

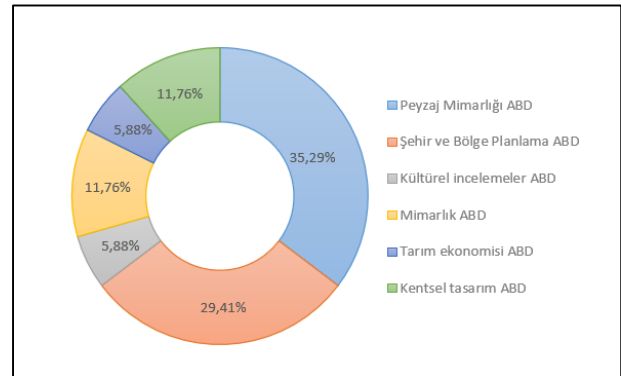
Şekil 2. Tezlerin üniversitelere göre dağılımı

3.1.2. Enstitülere göre değerlendirilmesi

Tezlerin yapıldığı üniversitelerdeki enstitüler incelendiğinde konuyla ilgili tezlerin Fen Bilimleri Enstitüsü ve Sosyal Bilimler Enstitüsünde yapıldığı gözlemlenmiştir. Şekil 3'de verilen dağılım sonuçlarına göre tezlerin çoğunluğunun Fen Bilimleri Enstitüsünde (%94,12) yapıldığı görülmektedir. Tezlerin Anabilim Dalı dağılımı ise Şekil 4'de göstermiştir. Tezlerin Anabilim Dalı dağılım sonuçlarına göre en çok Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalında (%35,29) yapıldığı görülmektedir. Şehir Bölge Planlama Ana Bilim Dalı ise diğer en çok tez yapılan anabilim dalıdır (%29,41). Diğer Ana Bilim Dalları ise şunlardır: Mimarlık Anabilim Dalı (%11,76), Kentsel tasarım Anabilim Dalı (%11,76), Tarım ekonomisi Anabilim Dalı (%5,88), Kültürel İncelemeler Anabilim Dalı (%5,88).

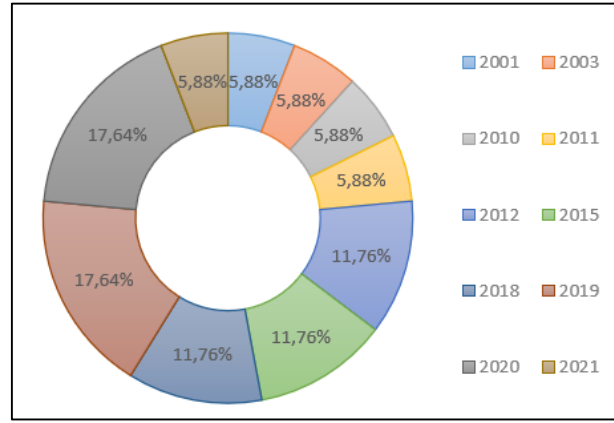
Şekil 3. Tezlerin enstitülerine göre dağılımı

Şekil 4. Tezlerin ana bilim dallarına göre dağılımı

3.1.3. Yıllara göre dağılımı

Şekil 5'de konuyla ilgili tezlerin yıllara göre dağılımı verilmiştir. Tezlerin yıllara göre dağılımı incelendiğinde ilk yapılan tezin 2001 yılına ait bir doktora tezi olduğu dikkat çekmektedir. 2019 ve 2020 yılları en çok tez yapılan yıl olmuştur. Tezlerin ilk yapıldığı yıldan günümüze kadar olan süreçte konuyla ilgili tezlerin yükselen bir ivme gösterdiği görülmektedir.

Şekil 5. Tezlerin yapıldığı yıllara göre dağılımı

3.1.4. Anahtar kelimelerine göre değerlendirilmesi

Çizelge 2’de tezlerde kullanılan Türkçe anahtar kelimeler yer almaktadır. Çizelge 2 incelendiğinde tezlerde en fazla kullanılan anahtar kelimelerin kentsel tarım, sürdürülebilirlik, kent tarımı olduğu görülmektedir. Diğer kullanılan anahtar kelimeler ise permakültür, topluluk bahçeleri, kent, kent bahçesi, kentsel büyüme, tarımsal toprak, tarımsal yerleşim, tarımsal toprak kaybı, sosyal etki, sosyal sermaye, kentsel peyzaj, katılımcı eylem araştırması, gıda güvencesi, bina tabanlı kentsel tarım, dikey tarım, mimari tasarım, tarımsal yerleşim, kamusal alan, kamusal yaşam, kentsel tarım tarihi, kentleşme, Yedikule bostanları, çevre, kent çiftliği, parsel bahçeleri, direniş, kentsel arazi kullanımı sınıfı, İmar planı, peyzaj mimarlığı, coğrafi bilgi sistemleri, Uşak, ekolojik tarım ve sürdürülebilir tarımdır.

Çizelge 2. Tezlerde kullanılan Türkçe anahtar kelimeler

Türkçe Anahtar Kelime	Tezlerde Kullanılma Sayısı
Kentsel Tarım	9
Sürdürülebilirlik	4
Kent Tarımı	3
Permakültür	2
Topluluk Bahçeleri	2
Kent	2
Kent Bahçesi	
Kentsel Büyüme	1
Tarımsal Toprak	1
Tarımsal Yerleşim	1
Tarımsal Toprak Kaybı	1
Sosyal Etki	1
Sosyal Sermaye	1
Kentsel Peyzaj	1
Katılımcı Eylem Araştırması	1
Gıda Güvencesi	1
Bina Tabanlı Kentsel Tarım	1
Dikey Tarım	1
Mimari Tasarım	1
Tarımsal Yerleşim	1
Kamusal Alan	1
Kamusal Yaşam	1
Kentsel Tarım Tarihi	1

Kentleşme	1
Yedikule Bostanları	1
Çevre	1
Kent Çiftliği	1
Parsel Bahçeleri	1
Direnış	1
Kentsel Arazi Kullanımı Sınıflaması	1
İmar Planı	1
Peyzaj Mimarlığı	1
Coğrafi Bilgi Sistemleri	1
Uşak	1
Ekolojik Tarım	1
Sürdürülebilir Tarım	1

Çizelge 3' de ise tezlerde kullanılan İngilizce anahtar kelimelerin kullanım sıklığı verilmiştir. Buna tezlerde en çok kullanılan İngilizce anahtar kelimeler urban agriculture, sustainability'dir. Diğer kullanılan İngilizce anahtar kelimeler ise şunlardır: Permaculture, sustainable agriculture, city farms, ecologic agriculture, urban farming, GIS, Usak, landscape architecture, urbanization, city, urban land usage and possession, classification, development plan, history of urban agriculture, community garden, allotment garden, the Yedikule market gardens, resistance, environment, public space, types of urban agricultural, spaces, public life, building-based agriculture, vertical farming, architectural design'dir.

Çizelge 3. Tezlerde kullanılan İngilizce anahtar kelimeler

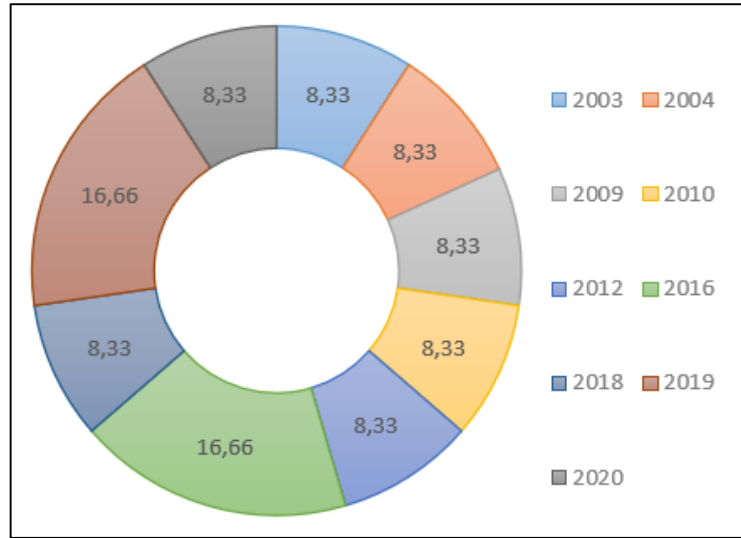
İngilizce anahtar kelime	Tezlerde kullanılma sayısı
Urban Agriculture	11
Sustainability	4
Urban Farm	1
Permaculture	2
Sustainable Agriculture	1
City Farms	1
Ecologic Agriculture	1
Urban Farming	1
GIS	1
Usak	1
Landscape Architecture	2
Urbanization	1
City	1
Urban Land Usage and Possession	1
Classification	1
Development Plan	1
History of Urban Agriculture	1
Community Gardens	1
Allotment Gardens	1
The Yedikule Market Gardens	1
Resistance	1
Environment	1
Public Space	1
Types of Urban Agricultural	1
Spaces	1
Public Life	1
Building-Based Agricultur	1
Vertical Farming	1

Architectural Design	1
Urban Landscape	1
Urban Gardens	1
Food Security	1
Community Gardens	1
Social Capital	1
Social Impact	1
Value	1
Urbanization Agricultural	1

3.2. Makalelerin Bibliyografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

3.2.1. Yıllara göre dağılımı

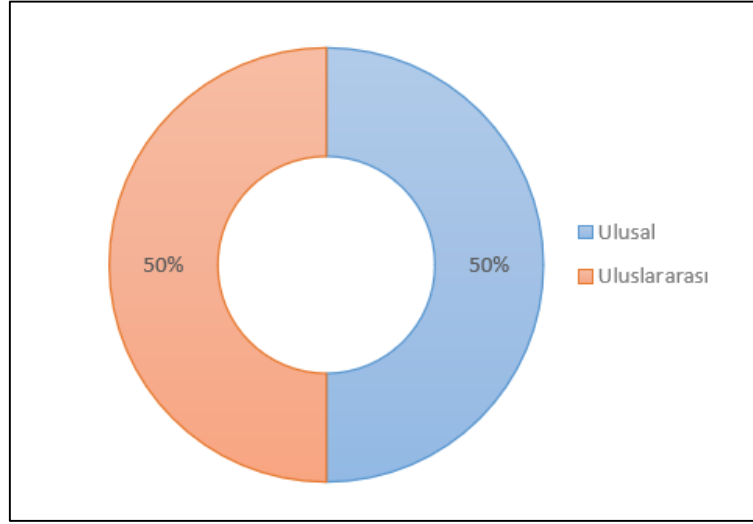
Kentsel tarım konusu ile ilgili yapılan makalelerin yıllara göre dağılımı Şekil 6'da gösterilmiştir. Buna göre konuyla ilgili yapılan ilk makalenin 2003 yılına ait olduğu görülmektedir. Makale sayısı 17 yıllık süreçte göre büyük değişiklik göstermemiştir. 2016 ve 2019 yıllarında diğer yıllara göre artış görülmektedir.

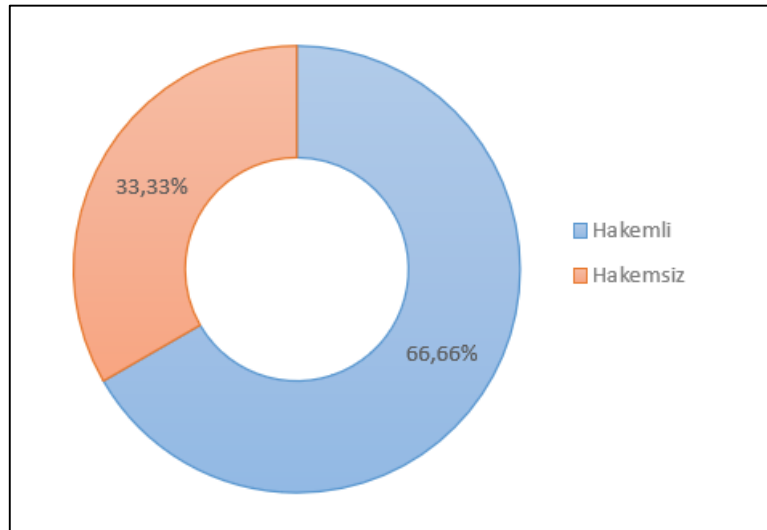
Şekil 6. Makalelerin yapıldığı yıllara göre dağılımı

3.2.2. Türlerine göre değerlendirilmesi

Şekil 7 ve 8'deki verilere göre, konuyla ilgili yapılmış olan makalelerin yayımlandıkları dergilerin ulusal ve uluslararası düzeyde olma durumlarının eşit olduğu görülmektedir. Dergilerin hakem durumu incelendiğinde ise makalelerin yayınladıkları dergilerin %66,66'sının hakemli dergi, %33,33'ünün ise hakemsiz dergi olduğu tespit edilmiştir.

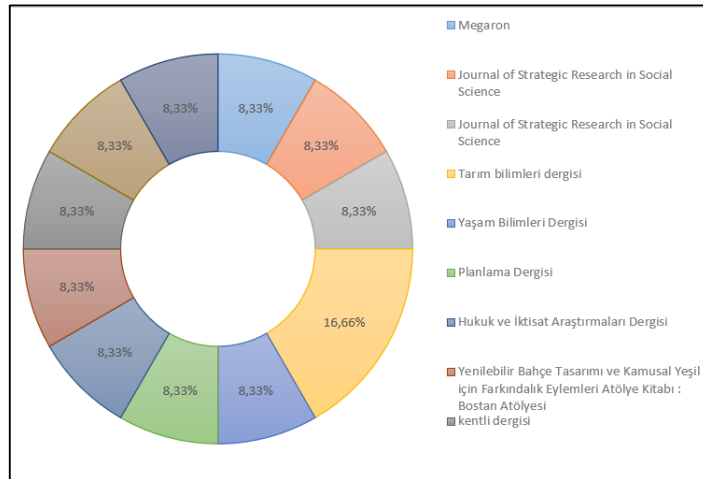
Şekil 7. Makalelerin yayınlandıkları dergilerin kapsamlarına göre dağılımı

Şekil 8. Makalelerin yayınlandıkları dergilerin hakem durumuna göre dağılım

3.2.3. Dergi isimlerine göre değerlendirilmesi

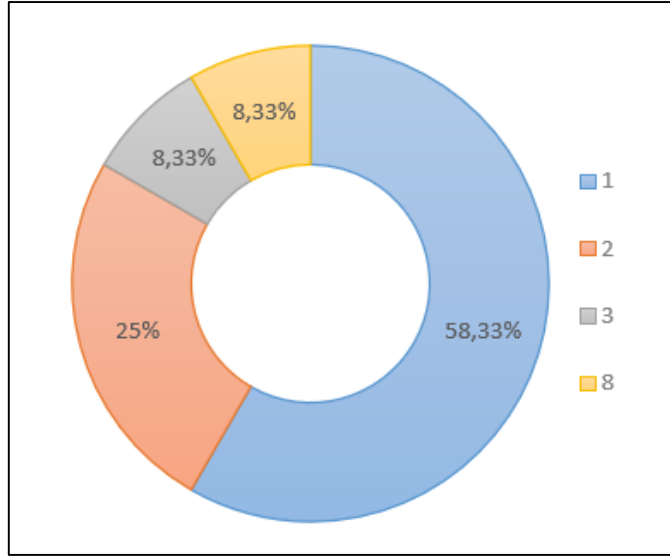
Dergi isimlerine göre makalelerin dağılımı incelendiğinde makalelerin genelinin farklı dergilerde yayınlandığı görülmektedir (Şekil 9). Tarım bilimleri dergisi konuyla ilgili en çok makale yayınlayan dergi olduğu görülmektedir.

Şekil 9. Makalelerin dergi isimlerine göre dağılımı

3.2.4. Yazar sayısına göre değerlendirilmesi

Şekil 10'da incelenen makalelerin yazar sayısı dağılımı yer almaktadır. Buna göre makalelerin çoğunluğunun tek yazarlığı olduğu dikkat çekmektedir (%58,33). Makalelerin %25'i 2 yazarlı, %8,33'ü 3 yazarlı ve %8,33'ü ise 8 yazarlıdır.

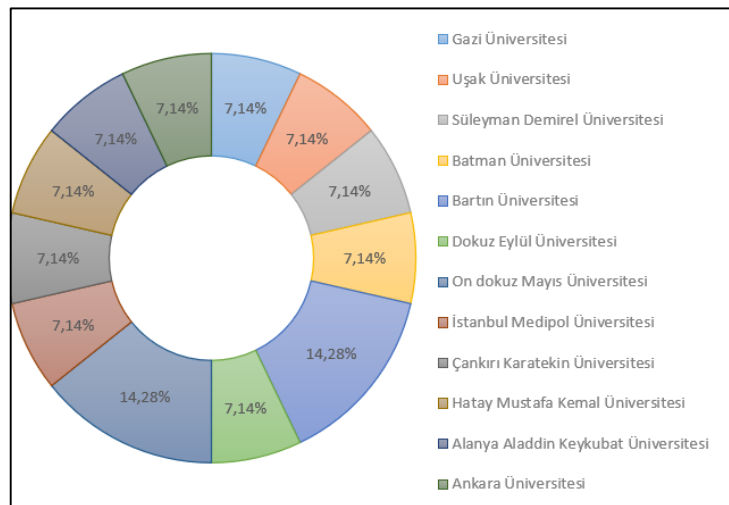

Şekil 10. Makalelerin yazar sayısına göre dağılımları

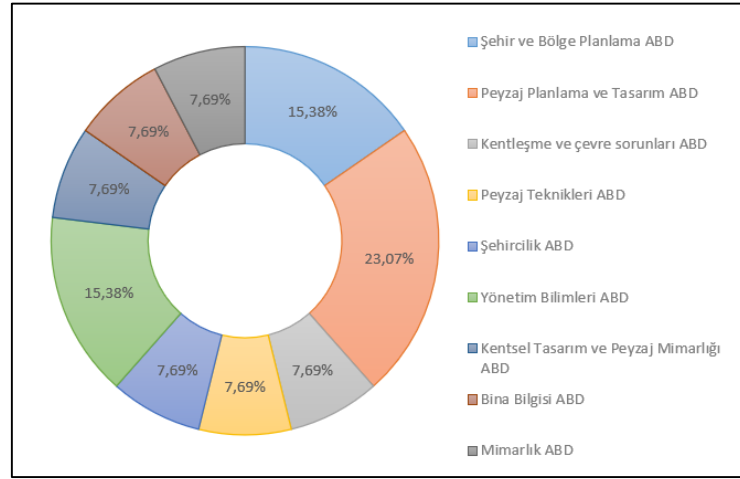
3.2.5. Yazarların çalıştıkları kurumlara göre değerlendirilmesi

Şekil 11'de incelenen makalelerin yazarlarının çalıştıkları kurumların dağılımı verilmiştir. Buna göre yazarların 14 tanesinin bir üniversite kurumunda çalıştığı saptanmıştır. Yazarların çalıştıkları kurumlar şunlardır: Gazi Üniversitesi, Uşak Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Batman Üniversitesi, Bartın Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi, İstanbul Medipol Üniversitesi, Çankırı Karatekin Üniversitesi, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Alanya Aladdin Keykubat Üniversitesi, Ankara Üniversitesi.

Şekil 12'de yazarların çalıştıkları anabilim dalları gösterilmiştir. Şekil 12'e göre yazarların farklı anabilim dallarında çalıştıkları görülmektedir. Yazarların çoğunluğu Peyzaj Planlama ve Tasarım ABD (%28,57) çalışmaktadır. Yazarların %14,28'i Şehir ve Bölge Planlama ABD, %14,28'i Yönetim Bilimleri ABD, %7,14'ü Kentleşme ve Çevre Sorunları ABD, %7,14'ü Peyzaj Teknikleri ABD, %7,14'ü Kentsel Tasarım ve Peyzaj Mimarlığı ABD, %7,14'ü Mimarlık ABD, %7,14'ü Bina Bilgisi ABD çalışmaktadır. Yazarların çoğunluğu Profesör (%57,14) unvanına sahiptir.

Şekil 11. Makalelerde yer alan yazarların çalıştıkları kurumlara göre dağılımı

Şekil 12. Makalelerde yer alan yazarların çalıştıkları ana bilim dallarına göre dağılımı

3.2.6. Konularına göre değerlendirilmesi

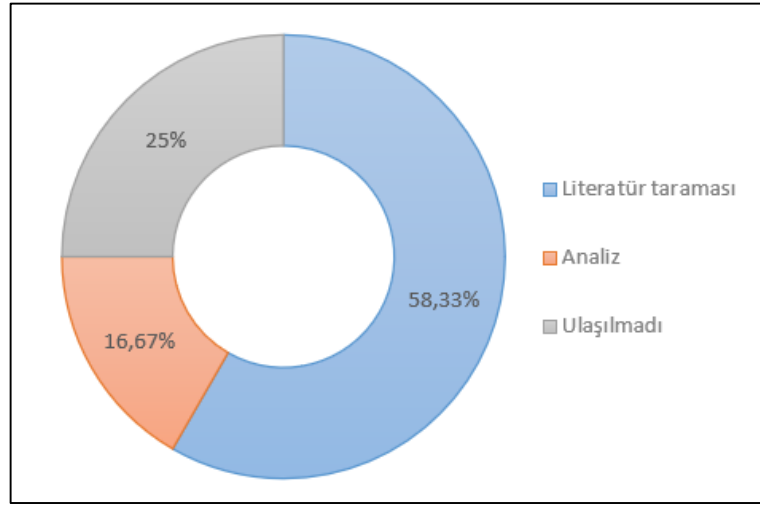
Makalelerin konularına göre dağılımları Çizelge 4’de yer almaktadır. Bu tabloya göre makalelerde çalışılan konular şunlardır: Kentsel tarım uygulamalarında yerel yönetimlerin rolü, kentsel tarımın kavramsal çerçevesi, kent politikaları ve kentsel tarım, kentsel tarım kümelenmesi, Atatürk Orman Çiftliği, Yedikule bostanları, Havana’da kentsel tarım, kentsel tarım potansiyeli, kentsel tarımın yenilikçi yaklaşımları.

Çizelge 4. Makalelerin konularına göre değerlendirilmesi

Makalenin Konusu	f	%
Kentsel tarım uygulamalarında yerel yönetimlerin rolü	1	8,33
Kentsel tarımın kavramsal çerçevesi	1	8,33
Kent politikaları ve kentsel tarım	1	8,33
Kentsel tarım kümelenmesi	1	8,33
Atatürk Orman Çiftliği	1	8,33
Yedikule bostanları	1	8,33
Havana’da Kentsel tarım	1	8,33
Kentsel tarım potansiyeli	1	8,33
Kentsel tarımın yenilikçi uygulamaları	1	8,33
Ulaşılmadı	3	25
Toplam	12	100

2.7. Yöntemlerine göre değerlendirilmesi

Makalelerin yöntemleri incelediğinde makalelerin büyük çoğunluğun (%58,33) yönteminin literatür çalışması olduğu görülmektedir. Makalelerin oldukça az bir kısmı (%16,67) analiz içeren bir yöntemle sahiptir. Şekil 13’de makalelerin yöntemlerine göre dağılımı gösterilmiştir.

Şekil 13. Makalelerin yöntemlerine göre değerlendirilmesi

3.2.8. Anahtar kelimelerine göre değerlendirilmesi

Çizelge 5’ de makalelerde kullanılan Türkçe anahtar kelimeler gösterilmiştir. Buna göre makalelerde en fazla kullanılan anahtar kelimenin *kentsel tarım* olduğu dikkat çekmektedir. Diğer kullanılan Türkçe anahtar kelimeler şunlardır: Kendini besleyebilen kentler, yerel yönetimler, kent tarımı, kent bahçeciliği, sürdürülebilir kentsel gelişim, kent politikaları, küme büyüme teorisi, kent gelişim stratejileri, kentsel yönetim, Bartın, Kent çiftliği, Atatürk Orman Çiftliği, sürdürülebilirlik, kentsel kalkınma, Yedikule Bostanları, Küba, Havana, yerel yönetimler.

Çizelge 5. Makalelerde kullanılan Türkçe anahtar kelimeler

Türkçe Anahtar Kelime	Tezlerde kullanılma sayısı
Kentsel Tarım	7
Kendini Besleyebilen Kentler	1
Sürdürülebilir Gelişme	1
Yerel Yönetimler	1
Kent Tarımı	1
Kent Bahçeciliği	1
Sürdürülebilir Kentsel Gelişme	1
Kent Politikaları	1
Küme Büyüme Teorisi	1
Kent Gelişim Stratejileri	1
Kentsel Yönetim	1
Bartın	1
Kent Çiftliği	1
Atatürk Orman Çiftliği	1
Sürdürülebilirlik	1
Kentsel Kalkınma	1
Yedikule Bostanları	1
Küba	1
Havana	1
Yerel Yönetimler	1

Çizelge 6’ da incelenen makalelerin İngilizce anahtar kelimelerin kullanım sıklığı verilmiştir. Tezlerde en fazla kullanılan İngilizce anahtar kelimenin *urban agriculture* olduğu tespit edilmiştir. Diğer kullanılan İngilizce anahtar kelimeler ise şunlardır: Self-sustaining cities, sustainable development, local governments, urban farming, sustainable urban development, urban politics, growth cluster theory, city development strategies, urban management, Bartın, urban farm, Atatürk Orman Çiftliği, sustainability, urban development, Yedikule Gardens, Cuba, Havana, local governments.

Çizelge 6. Makalelerde kullanılan İngilizce anahtar kelimeler

İngilizce Anahtar Kelime	Tezlerde Kullanılma Sayısı
Urban Agriculture	7
Self-Sustaining Cities	1
Sustainable Development	1
Local Governments	
Urban Farming	1
Sustainable Urban Development	1
Urban Politics	1
Growth Cluster Theory	1
City Development Strategies	1
Urban Management	1
Bartın	1
Urban Farm	1
Atatürk Orman Çiftliği	1
Sustainability	1
Urban Development	1
Yedikule Gardens	1
Cuba	1
Havana	1
Local Governments	1

4., Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu araştırmada Türkiye’de kentsel tarım alanında yapılan akademik çalışmaların çeşitli kriterler doğrultusunda bibliyometrik analiz tekniği kullanılarak incelenmesi amaçlanmıştır. Bulut ve İli Demirel (2022) bibliyometrik analizin konuyla ilgili yapılacak çalışmalara yön verme konusunda önemli katkılarının bulunduğunu ve literatürdeki yayın kalitesinin artırılması için önemli bir araştırma yöntemi olduğunu belirtmiştir. Bibliyometrik analiz, ilgili literatürdeki mevcut akademik yayınların profilinin detaylı olarak ortaya konulması ve geliştirilmesi açısından önemli bir araştırma yöntemidir. Bu doğrultuda bu çalışma ülkemizde kentsel tarım konusyla ilgili yapılan akademik çalışmaların ortaya konulması ve yayın kalitesinin artırılması amacıyla yapılan ilk çalışmadır. Bundan dolayı bu çalışmanın ilgili literatürün gelişimine önemli katkı sağlayacağı beklenmektedir.

Bu çalışmada toplamda 3 doktora tezi, 14 yüksek lisans tezi, 1 kitap, 3 kitap bölümü, 12 ulusal ve uluslararası dergilerde yayınlanmış makale, 32 ulusal ve uluslararası sempozyum/konferans bildirisi olmak üzere toplam 65 akademik yayın tespit edilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre kentsel tarım alanıyla ilgili yapılan tezlerin büyük çoğunluğunun yüksek lisans tezi olduğu ve doktora tez sayısının oldukça az olduğu görülmektedir. Kentsel tarım yerli literatüre ilk olarak Açıkşöz’e (2001) ait doktora tezi ile 2001 yılında giriş yapmıştır. Fakat 20 yıllık süreçte doktora tezlerinin sayısının zaman içerisinde artış göstermediği, sadece son yıllarda (2019 ve 2020 yılları) bir artış eğiliminin başladığı görülmektedir. Bu bulgular kentsel tarım ile ilgili yapılan doktora tez sayısının yetersiz olduğunu göstermektedir. Literatürdeki ilk yüksek lisans tezi ise Efe’eye (2003) aittir. 2003-2010 yılları arasında hiçbir yüksek lisans tezi yazılmadığı dikkat çekmektedir. Yüksek lisans tezleri 2010 yılından sonra artan ivme kazanmıştır. Bu sonuçlar konuyla ilgili yüksek lisans tezlerinin son yıllarda popüler olmaya başladığını göstermektedir. Tezlerin çoğunluğunun Fen Bilimleri Enstitüsünde yapıldığı görülmektedir. Sadece 1 tane tez Sosyal Bilimler Enstitüsüne aittir. Tezlerin yapıldığı ana bilim dalları ise Peyzaj Mimarlığı ABD, Şehir Bölge Planlama ABD, Mimarlık ABD, Kentsel tasarım ABD, Tarım ekonomisi ABD, Kültürel İncelemeler ABD. Bu bulgular konuyla ilişkili lisansüstü tezlerinin çoğunlukla planlama ve tasarım bölümlerinde yapıldığını, sosyal alanda konuya odaklanan çalışma sayısının oldukça az olduğunu göstermektedir.

Kentsel tarım konusu ile ilgili yapılan ilk makale ise 2003 yılında yayınlanmıştır. Makale sayısı 18 yıllık süreçte bir artış göstermemiştir. Makale sayısı, çalışma yöntemleri ve konuları oldukça sınırlı bulunmuştur. Makalelerin çoğu literatür çalışmasıdır. Araştırma makale sayısı oldukça azdır. Makale yazarlarının anabilim dalları ile tez yazarlarının anabilim dalları arasında benzerlik gözlemlenmiştir. Yapılan çalışmaların tezlerde olduğu gibi çoğunlukla planlama ve tasarım ile ilgili bölümlerinden çıktığı dikkat çekmektedir.

Genel çerçevede çalışmanın bulguları Türkiye’de kentsel tarım konusuyla ilgili yapılan bilimsel çalışmaların yetersiz ve odaklanan konuların sınırlı olduğu göstermektedir. Konuyla ilgili akademik çalışmalarda karşılaşılan eksiklikler ve yetersizliklerin giderilmesi ve yayın kalitesinin geliştirilmesi için dikkat edilmesi gereken öneriler şunlardır:

- Araştırmacıların kentsel tarım ile ilgili konuyla ilgili küresel eğilimleri yakından takip etmelidir.
- Üniversitelerde ilgili bölümlerde kentsel tarım ana bilim dalları kurulmalıdır.
- Doktora ve yüksek lisans düzeylerinde kentsel tarım ile ilgili daha çok araştırma üretilmesi konusunda yönlendirmeler yapılmalıdır.
- Lisansüstü öğrencilerinin kentsel tarım konusunda araştırma, proje vb. yapmaya teşvik edilmelidir.
- Akademisyenlerin kentsel tarım konusunda akademik yayın yapmaya yönelik teşviklerde bulunulmalıdır.
- Kentsel tarım çok disiplinli çalışma konusu sunmaktadır. Üniversitelerin planlama ve tasarım ile ilgili bölümlerinin yanı sıra konuyla ilgili sosyal alandaki çalışma sayısı artırılmalıdır.
- Lisansüstü tezlerde ve akademik yayınlarda konuyla ilgili literatüre katkıda bulunabilecek yeni, özgün ve farklı yöntem ve tekniklerin kullanıldığı çalışmalar araştırılmalıdır.

Teşekkür ve Bilgi Notu

Makalede ulusal ve uluslararası araştırma ve yayın etiğine uyulmuştur. Çalışmada etik kurul izni gerekmemiştir.

Yazar Katkısı ve Çıkar Çatışması Beyan Bilgisi

Makalede 1. yazar %60, 2. yazar %40 oranında katkıda bulunmuştur. Herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynaklar

- Açıksöz, S. (2001). Ankara'da Kentsel Tarım Kapsamında Atatürk Orman Çiftliği'nin Günümüz Koşullarında Yeniden Değerlendirilmesi Üzerinde Bir Araştırma, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı ABD. 350s.
- Açıksöz, S. ve Memlük, Y. (2004). Kentsel tarım kapsamında Atatürk Orman Çiftliği'nin yeniden değerlendirilmesi. *Journal of Agricultural Sciences*, 10(01), 76-84.
- Açıksöz, S. (2009). Kentsel tarım kümesi: Türkiye-Bartın örneği. *Journal of Agricultural Sciences*, 15(04), 348-357.
- Açıksöz, S., Bollukcu, P. ve Gökçe, G.C. (2013). Dönüşen Peyzaj ve Kentsel Tarım: Baix Llobregat Tarım Parkı, Barselona, İspanya. Peyzaj Mimarlığı 5. Kongresi, Adana
- Akyol, M. (2011). Evolution Of Urban Agriculture Concept and Determination of Design Criteria. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı ABD. 99s.
- Akyol, M. ve Tunçay, H.E. (2011). The Role of Productive Landscapes For Resilient Cities, Presented At The 49th International Federation of Landscape Architects World Congress (IFLA) "Landscapes In Transition", Cape Town.

- Alğın, K. ve Polat, E. (2021). Kentsel Büyüme Sonucu Olası Bir Gıda Krizine Çözüm Olarak Kentsel Tarım ve Uygulanabilirliğinin İzmir Özelinde İrdelenmesi, Dünya Şehircilik Günü 9. Türkiye Şehircilik Kongresi: Planlamanın Birikimi, Zemini ve Ufku.
- Ardahanlıoğlu, Z. R., Karakuş N., Selim S., Çınar, İ. ve Türkkın, H. R. (2017). Kentsel Tarım Alanlarının CBS Teknolojileri Kullanılarak Dağılımının Değerlendirilmesi Seydikemer Örneği, Presented At The II. International Academic Research Congress, Antalya.
- Aslan, M. (2020). Topluluk Bahçelerinin Sosyal Etkileşim ve Sosyal Sermaye Kazanımına Etkileri: Kuzguncuk Bostanı Örneği, İstanbul. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi / Fen Bilimleri Enstitüsü / Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı, 136s.
- Aşıloğlu, F. ve Çay, R. D. (2015). Kentsel Tarım ve Çevresel Etkileri. TARGID, İç Anadolu Bölgesi 2. Tarım ve Gıda Kongresi.
- Bonelli, E. (2018). An Evaluation On Urban Agriculture Practices in Sao Paulo and Istanbul. İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı,147s.
- Bostancı, P. (2020). Kentsel Tarım Kavramı ve Uygulanabilirliğinin Peyzaj Mimarlığı Açısından Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı, 85s.
- Bulut, Z. ve İli Demirel, N. (2022). Türkiye ve dünyadaki “hüzün turizmi” çalışmalarının bibliyometrik analizi. *Turizm ve İşletme Bilimleri Dergisi*, 2(1), 67-88.
- Camps Calvet, M., Langemeyer, J., Calvet-Mir, L., Gomez-Baggethun, E. ve March, H. (2015). Sowing Resilience And Contestation In Times Of Crises: The Case Of Urban Gardening Movements In Barcelona. *Partecipazione e Conflitto*, 8(2), 417–442.
- Coles, R. ve Costa, S. (2018). Food growing in the city: exploring the productive urban landscape as a new paradigm for inclusive approaches to the design and planning of future urban open spaces. *Landscape And Urban Planning*, 170, 1–5. <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2017.10.003>.
- Çiçek, D. ve Kozak, N. (2012). Anatolia: Turizm araştırmaları dergisi’nde yayımlanan hakem denetimli makalelerin bibliyometrik profili. *Türk Kütüphaneciliği*, 26 (4), 734-756. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/pub/tk/issue/48835/622155>
- Deviren, A. S. (2012). Kentsel tarım potansiyeli İstanbul ve Saraybosna, *Kentli Dergisi*, 2(8), 44–51.
- Demiral, B. ve Evin, H. (2017). Kentsel Tarım Avrupa Birliği ve Türkiye, Presented At The VI. International Balkan and Near Eastern Social Sciences Congress Series, Ohrid.
- Demircan, N. ve Sezen, I. (2018). Kentsel Tarım Alanlarının Önemi Diyarbakır Hevsel Bahçeleri Örneği, Presented At The Dicle Üniversitesi I. Uluslararası Mimarlık Sempozyumu 1011-1023.
- Diodato, V. P. (1994). Dictionary of Bibliometrics, Portland, The Hawthorne Press.
- Ece, A. S. (2007). Bilimsel dergilerde yayınlanan müzik makaleleri (bir bibliyografya denemesi) (2000-2006). *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2 (15), 45-8. DOI: 10.11616/AbantSbe.192
- Efe, M. (2003). Kentsel Tarım ve Şehir Planlamaya Entegrasyonu, Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlaması Ana Bilim Dalı, 180s.
- Ekşi, M. ve Rowe, D. (2014). Bitkilendirilmiş Çatı Sistemleri ve Kentsel Tarım Olanakları,7. Ulusal Çatı ve Cephe Sempozyumu, 1, 85-90.
- Eraslan, Ş. ve Akoğlu, M. (2016). Kentleşme Paradoksu Kentsel Tarım, Presented At The 6. Peyzaj Mimarlığı Kongresi, Söylem ve Eylem.
- Gül, A. ve Özgüner, H. (2007). Peyzaj Mimarlığı Disiplini Çalışmalarında Yeni Bir Yaklaşım: Tarımsal Ormancılık (Agroforestry) Sistemlerinin Planlanması, 3. Binyılda Peyzaj Mimarlığı Kongresi, Hedefler-Stratejiler-Politikalar, 352-358 (22-25, Kasım, 2007) Antalya.

- Güleç, E., Zengel, R. ve Doğrusoy, İ. T. (2018). Ekolojik Kentsel Tasarım Yöntemleri Kentsel Tarım Dikey Tarım ve Permakültür Yöntemlerinin Sürdürülebilirlik Açısından Değerlendirilmesi, Presented At The 2. Uluslararası Mimarlık ve Tasarım Kongresi, Çanakkale.
- Güney, M. ve Ergin, Ş. (2003). Geleceğe Dönük Kent ve Mimarlık Bağlamında Kentsel Tarım, Presented At The Xv. Uluslararası Yapı ve Yaşam Kongresi, Bursa.
- Güney, M. (2003). Kentsel Tarım ve Şehir Planlamaya Entegrasyonu, Presented At The Dünya Şehircilik Günü 27. Kolokyumu, Mersin.
- Hardman, M., Chipungu, L., Magidimisha, H., Larkham, P. J., Scott, A.j. ve Armitage, R.P (2018). Guerrilla gardening and green activism: Rethinking the informal urban growing movement. *Landscape and Urban Planning*. 170,6-14.
- Hovardaoglu, O. ve Çalışır-Hovardaoglu, S. (2018). Kentsel tarıma geçişte hobi bahçeleri: Kayseri hobi bahçelerinin kentsel tarım gelişimine etkisi. In Icpess (International Congress On Politic, Economic And Social Studies) (No. 5).
- Hussain, A., Fatima, N., ve Kumar, D. (2011). Bibliometric analysis of the'Electronic Library'journal (2000-2010). *Webology*, 8(1), 87.
- Kalyoncuoğlu, B. B. (2010). Yerel Kültürümüzün Tarımsal İzleri, Yenilebilir Bahçe Tasarımı ve Kamusal Yeşil İçin Farkındalık Eylemleri Atölye Kitabı: Bostan Atölyesi, 3, 4–5,
- Kalyoncuoğlu, B. B. ve Tunçay, H. E. (2010). Understanding The Landscape Characteristics Of Agrarian Culture On The Fringes Of Istanbul, Presented At The Eclac 2010, İstanbul.
- Kalyoncuoğlu, B. B. (2011). Re Programming The Silk Road Territory As A Glocal Food Network A Vision On Istanbul S Agrarian History, Presented At The Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul.
- Kalyoncuoğlu, B. B. ve Kalyoncuoğlu, B. (2013). Metropolleşme Sürecinde Kent Dışına İtilen Tarımın Kentle Bütünleştirilmesinde Yeni Bir Strateji: Kentsel Tarım. Peyzaj Mimarlığı 5. Kongresi, Adana.
- Kalyoncuoğlu, B. B., Zasada I., Martins Alves, S., Berges R. ve Benninger S. (2014). Urban Agriculture and its Ecosystem Services From A Cross-Cultural Perspective Case Studies İn Germany Turkey and India, Presented At The Iaps, Timişoara.
- Kalyoncuoğlu, B. B. (2013). The Historical Traces of Agrarian Culture in Istanbul Boston of Old City Walls, Presented At The Summer School Of Theodosian Walls And Urban Agriculture, İstanbul.
- Kalyoncuoğlu, B. B. ve Kalyoncuoğlu, B. (2011). Can Agroecosystems Act As Ecosystem Services In Urban Area Two Cases From Anatolia Bostan S of Istanbul and Forest Farm of Ankara, Presented At The EFLA.
- Kanbak, A. G. (2018). Endüstriyel tarımın ekolojik krize karşı kentsel tarım bir çözüm olabilir mi? *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(3), 193-204.
- Keskin, N. E. ve Yıldırım, C. (2019). Küba'da kentsel tarım uygulamaları: Havana örneği. *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi*, 11(2), 149-162.
- Keskin, N. E. ve Yıldırım, C. (2018). Küba Da Kentsel Tarım Uygulamaları Havana Örneği. Presented At The Uluslararası İyi Yerel Yönetim Uygulamaları Konferansı, İzmir.
- Kanbak, A. (2016). İstanbul Yedikule Bostanları: Bir yerinden üretim pratiği. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 6(1), 166-180.
- Kanbak, A. (2018). Kent politikaları içinde tarımı düşünmek. *Turkish Studies*, 13, 23.
- Kanoğlu, D. A. (2015). Kentsel Tarım Yeni Ulaşım Yaklaşımları ve Endüstriyel Parklarla Sürdürülebilir Şehirler, İan, 0–0.
- Koç, H. (2003). Daha yaşanabilir yerleşmeler arayışında kentsel tarım, *Planlama*, 1, 34–40.

- Krauskopf, E. (2018). A bibliometric analysis of the Journal of Infection and Public Health: 2008–2016. *Journal of Infection and Public Health*, 11(2), 224-229.
- Kurtaslan, Ö. B. ve Kocatürk, F. (2009). Investigating The Changing Process of Vineyards and Orchards In Kayseri City And Its Vicinity, Second International Conference On Landscape and Urban Horticulture.
- Menteş, Y. (2019) Sürdürülebilir Kentsel Gelişimin Sağlanması Kentsel Tarım Deneyimleri, "Türkiye İçin Öneriler" Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı ABD. 149s.
- Nerse, S. (2020). Kentsel Tarım Üreticilerinin Yönelim Stratejileri ve Farklılaşma Eğilimleri, Sosyal Bilimlerde Güncel Konular ve Araştırmalar, 25-40
- Oskouei, S. A. (2019). The Role of Urban Agriculture in Enhancing Public Space; An Evaluation of Types. Yüksek Lisans Tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü. Mimarlık ABD. 166s.
- Öztürk, S., Işınkaralar, Ö. ve Çeven, E. A. (2018). Kentsel Tarım Kavramı ve Uygulanabilirliği Kastamonu Örneği, Presented At The Uluslararası Mühendislik ve Teknoloji Yönetimi Kongresi, İstanbul.
- Öcal, G. (2019). Kent Hakkı ve Kentsel Katılım Bağlamında Kendin Yap Pratikler. Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlaması ABD. 174s.
- Özğürlü, S. (2019). Toplumcu Belediye ve Kentsel Tarım, Presented At The Kentler ve Çevre, Tarım, Gıda Semineri.
- Rasouli, S. (2012). Sürdürülebilir Kentsel Tasarımda Kentsel Tarımın Rolü, "İstanbul Örneği" Yüksek Lisans Tezi Fen Bilimleri Enstitüsü. Kentsel Tasarım Yüksek Lisans Programı. 113s.
- Robineau, O. ve Dugue, P. (2018). A socio-geographical approach to the diversity of urban agriculture in a West African City. *Landscape and Urban Planning*. 179,48-58.
- Pritchard, A. (1969). Statistical bibliography or bibliometrics, *Journal of Documentation*, 25, 348-349.
- Polat, E. ve Gül, A. (2015) The Urban Agriculture A New and Soft Solution For The Rurban Areas Agriculture in An Urbanizing Society, Presented at The Second International Conference On Reconnecting Agriculture And Food Chains To Societal Needs. Roma.
- Sağlam, E. (2018). İzmir’de Kent Tarımının Yaygınlaştırılmasında Etkili Olan Faktörler Üzerine Katılımcı Eylem Araştırması. Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı. 166s
- Sümer, G. Ç. (2019). Kentsel Tarım ve Gıda Güvencesi Bakımından Önemi, Presented At The 13. Uluslararası Kamu Yönetimi Sempozyumu (Kaysem13), Gaziantep.
- Solduk, B. B. (2010). Sürdürülebilir Kentsel Gelişimin Sağlanması Açısından Kentsel Tarımın Rolü, "İstanbul Metropolitan Alan", Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlaması ABD. 131s.
- Şahin, C. K. ve Onay, B. (2019). Kentsel Açık ve Yeşil Alanlar Açısından Kentsel Tarım Uygulamaları, Presented at The Uluslararası 29 Ekim Bilimsel Araştırmalar Sempozyumu, İzmir.
- Şeker, F. İ. (2021). Bina Tabanlı Kentsel Tarım Üzerine Bir Araştırma. Gebze Teknik Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü. Mimarlık ABD. 125s.
- Özkan, F. ve Gül, A. (2019). Peyzaj Mimarlığı ana bilim dalında yapılan doktora tezlerinin irdelenmesi. *Türkiye Peyzaj Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 14-28.
- Timur Ö. B., Timur, U. P. ve Aytaş İ. (2019). Kentsel Tarım, 1st Ed. Lap Lambert Academic Publishing.
- Tomar, A. (2013). Kentlerde Yoksulluk ve Atıkların Değerlendirilmesinde Kentsel Tarım, TMMOB 2. İzmir Kent Sempozyumu, 419-429.

- Topcu, E. D. (2015). The Growing Problem Between Urban Expansion and Sustainability of Agricultural Lands, Kircami Example İn Antalya. Yüksek Lisans Tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi / Fen Bilimleri Enstitüsü / Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı. 282s.
- Turan, E. (2015). Gardens Of Resistance: Urban Agriculture in The Yedikule Market Gardens, İstanbul. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Bilgi Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kültürel İncelemeler Ana Bilim Dalı. 148s.
- Türker, H. B. ve Akten, M. (2020). Üretken bir arazi kullanımı: kentsel tarım. *Journal Of Strategic Research in Social Science*, 6(1), 11-24.
- Türker, H. B. (2020). Kentsel Tarım Uygulama Yaklaşımı: Uşak Kenti Örneği. Doktora Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı ABD. 254s.
- Türker, H. B. ve Akten, M. (2021). Uşak Kent Halkının Kentsel Tarıma Yönelik Kullanım Düzeyi ve Bakış Açısı, Mimarlık Planlama ve Tasarım Alanında Araştırma ve Değerlendirmeler-II (1-30ss). Eylül 2021. Gece Kitaplığı.
- Türker, H. B., Uzun, Ö. F. ve Gül, A. (2016) Urban Farming and Applicability in Turkey, The 3rd International Conference With Exhibition S-Arch Next Architecture.
- Üçer, Z. A., Yenigül, S. B. ve Varol, Ç. (2013) Büyükşehir'den 'Bütünşehir'e: Yerel Yönetim Politikalarındaki Değişimin Kırsal Alana Etkileri, İdeal Kent, Kent Araştırmaları Dergisi, 12, 26-60.
- Üstünoğlu, D. (2012) Agriculture in Urban Areas As A Socio-Economic And Townscape Value: The Case Of Rize. Ortadoğu Teknik Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü. Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Kentsel Tasarım Ana Bilim Dalı. 152s.
- Yeksan, Ö. ve Akbaba, A. (2019). Sürdürülebilir Turizm Makalelerinin Bibliyometrik Analizi, Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi, 3(2), 220-231. Doi:M10.32572/Guntad.502563
- Yenigül, S. B. (2016). Büyükşehirlerde tarımsal alanların korunmasında kentsel tarım ve yerel yönetimlerin rolü. *Megaron*, 11(2), 291-299.
- Yılmaz, B., Doğan, D., Oğuz, D., Cengiz, S. ve Görmüş Cengiz, S. (2015). Sustainable Use of Agricultural Lands in The Scope of Urban Agriculture The Sample of Malatya Turkey, Presented at The Macodesu 17(4), 1401-1407.
- Yılmaz, M. (2019). Sürdürülebilir Kentsel Tarım: Kırıkkale Güneşköy Örneği, Kırsal Kalkınma ve Kooperatifçilik, 219-237.
- Yörür, N., Çırak, A., Aydın, M. B., İnceköse, Ü., Nemutlu, F., Aydın, G., Attanır, L. ve Yorulmaz, A. (2017). Türkiye'de Özel Proje Alanı (ÖPA) Olarak Belirlenen Tarım Alanlarında Planlama Sorunları ve Çözüm Önerileri-Muğla Ovası Örneği, Presented At The 8 Kasım Dünya Şehircilik Günü 41. Kolokyumu, 1, 25-41,
- Yörür, N. ve Altınörs Çırak, A. (2020). Kentsel Tarım Uygulamalarında Çocuk Kent Çiftlikleri Modeli'nin Büyükşehirlerde Sunduğu Olanaklar Üzerine Bir Araştırma, Presented at The 3. Uluslararası Tarım, Çevre ve Sağlık Kongresi, Aydın.
- Zupic, I. ve Čater, T. (2015). Bibliometric methods in management and organization. *Organizational Research Methods*, 18(3), 429- 472

Analyze of Academic Researches on Urban Agriculture in Turkey

Summary

1. Introduction

Urban agriculture has become a resource for social cohesion and environmental education and it is a new culture-political expression and land-use fashion worldwide as a recreational hobby. However, unlike in Western countries, urban agriculture is used to solve food security problems in many countries in Africa and South Asia. Recently, the interest in urban agriculture has increased because of the importance of sustainable urban development. Urban agriculture is an alternative food system and is responsible for the production, marketing, and distribution of food products in the city and aims at sustainable resource and waste management. Urban agriculture is a multidisciplinary field that involves landscape architecture, planning, architecture, agriculture, sociology, and law. Therefore, urban agriculture has been the subject of many academic studies in the literature and in recent years, the interest in academic studies on urban agriculture has increased.

Ulakbim (2021) defines bibliometrics as the numerical analysis of the publications produced by individuals or institutions in a certain field and period, and the relations between these publications. The bibliometric method is the mathematical and statistical analysis of published books, articles, papers, and journal academic studies (Pritchard, 1969; Diodato, 1994). The bibliometric method has been the subject of research in many fields (Çiçek and Kozak, 2012; Yeksan and Akbaba, 2019; Özkan and Gül, 2019; Ece, 2007). However, no bibliometric analysis study has been found in the urban agriculture literature. Based on this deficiency in the domestic literature, academic studies on urban agriculture using the bibliometric method have been examined. This research aimed to identify the academic studies on the subject of urban agriculture and to classify the theses and articles using the bibliometric method.

2. Material and Method

This research is aimed to examine the academic studies on urban agriculture in Turkey and analyze them using bibliometric methods in line with the criteria. Academic studies (book, article, thesis, symposium/conference paper) published in the national urban agriculture literature between 2001-2021 were examined by keywords (urban agriculture, urban agriculture) and databases such as Google Scholar, YÖK Thesis Center. Doctoral dissertations, Master's theses, and articles on the subject were analyzed in detail using the bibliometric method in this study.

3. Findings

A total of 65 academic studies were identified including 3 doctoral dissertations, 14 master's theses, 1 book, 3 book chapters, 12 articles published in national and international journals, and 32 national and international symposium/conference papers on urban agriculture literature.

It is found that most of the master's and doctoral theses were written in Turkish (64.70%) and the majority of theses belong to Istanbul Technical University (29.41%) and Middle East University (17.64%). Other universities are Ankara University, Süleyman Demirel University, İnönü University, Tekirdağ Namık Kemal University, Dokuz Eylül University, İstanbul Bilgi University, Gebze Technical University, Ege University and Gazi University.

The majority of these were written in the department of Landscape Architecture (35.29%), City and Regional Planning (29.41%) Architecture (11.76%), Urban Design (11.76%), Agricultural Economics (5.88%), Cultural Studies (5.88%).

The most used keywords in these are *urban agriculture* and *sustainability*. Several other keywords were used in the studies including *permaculture*, *sustainable agriculture*, *city farms*, *ecologic agriculture*, *urban farming*, *GIS*, *Usak*, *landscape architecture*, *urbanization*, *city*, *urban land usage and possession*, *classification*, *development plan*, *history of urban agriculture*, *community garden*, *allotment garden*, *the Yedikule market gardens*, *resistance*, *environment*, *public space*, *types of urban agricultural*, *spaces*, *public life*, *building-based agriculture*, *vertical farming*, *architectural design*.

It is seen that the first article on urban agriculture was published in 2003. It is noteworthy that the majority of the articles have single authorship (58.33%), 25% of the articles have 2 authors, 8.33% have 3 authors, and 8.33% have 8 authors.

The authors' institutions are Gazi University, Uşak University, Süleyman Demirel University, Batman University, Bartın University, Dokuz Eylül University, On Dokuz Mayıs University, Istanbul Medipol University, Çankırı Karatekin University, Hatay Mustafa Kemal University, Alanya Aladdin Keykubat University, Ankara University. The majority of authors work in the Department of Landscape Planning and Design (28.57%), City and Regional Planning (14.28%), Management Sciences (14.28%), Urbanization and environmental problems (7.14%), Landscape Techniques (7.14%), Urban Design and Landscape Architecture (7.14%), Architecture (7.14%), Building Information (7.14%).

The articles were focused on the role of local governments in urban agriculture practices, the conceptual framework of urban agriculture, urban policies, and urban agriculture, urban agriculture cluster, Atatürk Forest Farm, Yedikule orchards, urban agriculture in Havana, urban agriculture potential, innovative approaches of urban agriculture

It is found that the method of the articles is based on the literature review (58.33%) 16,67% of the articles have an analysis method.

The most used keyword in the articles is *urban agriculture*. Several other keywords were used in the articles including *self-sustaining cities, sustainable development, local governments, urban farming, sustainable urban development, urban politics, growth cluster theory, city development strategies, urban management, Bartın, urban farm, Atatürk Orman Çiftliği, sustainability, urban development, Yedikule Gardens, Cuba, Havana, local governments*.

4. Discussion and Results

This study aims to analyze academic studies in urban agriculture literature in Turkey by using the bibliometric method. Bulut and İli Demirel (2022) stated that bibliometric analysis has significant contributions and is an important research method for increasing the quality of publication in the scientific literature. This study is the first research to examine the academic studies in urban agriculture literature in Turkey and to improve the quality of publications. Therefore, it is expected that this study will make a significant contribution to the development of the urban agriculture literature.

Based on the results, it is found that the majority of theses on urban agriculture are master's thesis. The first publication on urban agriculture was Açıksöz's doctoral dissertation in 2001. However, it is seen that the number of doctoral dissertations has not increased over time in the 20 years, and a trend has started only in recent years (2019 and 2020). These findings show that the number of doctoral dissertations on urban agriculture is insufficient. The first master's thesis in the literature is the master's thesis of Efe (2003). It is noteworthy that there isn't any master's thesis was written between 2003 and 2010. Urban agriculture is not only the subject of planning and design but also a multi-disciplinary field associated with many disciplines.

The number of articles has not changed from 2003. The number of articles, their contents, and topics was found to be quite limited. Most of the articles have a literature review. It can be said that the scientific researches on urban agriculture literature in Turkey are insufficient and its focus is limited.

Suggestions for the elimination and improvement of the deficiencies and inadequacies are as follows;

- Researchers should keep a close eye on global trends in urban agriculture.
- Urban agriculture departments should be established in relevant departments in universities.
- It should be encouraged to conduct more research on urban agriculture. Postgraduate students and researchers should be doing more research and projects on urban agriculture.
- New, original, different methods that can contribute to the urban agriculture literature should be used in masters and doctoral theses and publications.